

 Schweizerische Eidgenossenschaft
 Confédération suisse
 Confederazione Svizzera
 Confederaziun svizra
 Embassy of Switzerland in the Kyrgyz Republic
 Кыргыз Республикасында Швейцариянын Элчилиги
 Посольство Швейцарии в Кыргызской Республике

 ӨНҮКТҮРҮҮ САЯСАТ ИНСТИТУТУ
 ИНСТИТУТ ПОЛИТИКИ РАЗВИТИЯ
 DEVELOPMENT POLICY INSTITUTE

ЖӨБ органдарынын чечим кабыл алуу процессинде жергиликтүү жамааттын артыкчылыктарын эсепке алуусуунун модели

Султан Майрамбеков
ӨСИ адиси

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

ЖЕРГИЛИКТҮҮ ӨЗ АЛДЫНЧА БАШКАРУУДА ЖАРАНДАРДЫН КАТЫШУУСУ

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

3

КР мыйзамында эмнелер каралган?

- **Жергиликтүү өз алдынча башкаруу** – жергиликтүү жамааттардын жергиликтүү маанидеги маселелерди өз кызыкчылыктарында жана өз жоопкерчилиги менен өз алдынча чечүүсүнүн Конституция менен кепилденген укугу жана чыныгы мүмкүнчүлүгү.
- **Жергиликтүү маанидеги маселелер** – аймактын жашоо-турмушунун тутумунун иштешин жана өнүгүшүн, социалдык-экономикалык пландаштырууну уюштуруу жана калкка социалдык жана маданий кызматтарды көрсөтүү үчүн **ЖӨБ органдары** жана алардын кызмат адамдары тарабынан чечилүүчү, ошондой эле **жарандардын түз эркин билдирүү жолу менен чечилүүчү** маселелер

(ЖӨБ мыйзамы, 2 жана 4 беренелер)

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

4

Жергиликтүү маанидеги маселелер

1. Аймактын жашоо-турмушунун тутумунун иштешин жана өнүгүшүн, социалдык-экономикалык пландаштырууну уюштуруу менен калкка социалдык жана маданий кызматтарды көрсөтүүнү уюштуруу үчүн жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагына жергиликтүү өз алдынча башкаруунун төмөнкү маселелери таандык кылынат:
 1. тиешелүү аймактын экономикалык өнүгүшүн камсыз кылуу, ошондой эле инвестицияларды жана гранттарды тартуу;
 2. муниципалдык менчикти башкаруу;
 3. жергиликтүү бюджетти түзүү, бекитүү жана аткаруу;
 4. калкты ичүүчү суу менен жабдуу;
 5. калктуу конуштарда канализация жана тазалоочу курулмалардын тутумунун ишин камсыз кылуу;
 6. калктуу конуштардагы муниципалдык жолдордун иштешин камсыз кылуу;
 7. жалпы пайдалануудагы жерлерге жарык берүүнү уюштуруу;

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Жергиликтүү маанидеги маселелер

- көрүстөндөрдүн иштешин жана ырасым кызматтарынын көрсөтүлүшүн камсыз кылуу;
- жалпы пайдалануудагы жерлерди көрктөндүрүү жана жашылдандыруу;
- парктардын, спорттук курулмалардын жана дем алуу жайларынын иштешин камсыз кылуу;
- турмуш-тиричилик калдыктарын жыйноону, ташып кетүүнү жана керектен чыгарууну уюштуруу;
- муниципалдык транспорттун иштешин камсыз кылуу жана калктуу конуштардын чегинде коомдук транспорттун иштешин жөнгө салуу;
- жергиликтүү маанидеги тарыхый-маданий мурастарды коргоо жана пайдалануу жагындагы контролдоо;
- жергиликтүү маанидеги китепканалардын ишин уюштуруу жана камсыз кылуу;
- жер пайдалануу эрежелерин белгилөө жана шаар куруу менен архитектуранын ченемдерин жана эрежелерин сактоону камсыз кылуу;

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Жергиликтүү маанидеги маселелер

- тиешелүү калктуу конуштун аймагында жарнакты Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен белгиленген тартипте жайгаштыруу;
- коомдук тартипти сактоого көмөктөшүү;
- элдик көркөм чыгармачылыкты өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүү;
- бош убакытты өткөрүүнү уюштуруу үчүн шарттарды түзүү;
- балдар жана жаштар менен иштөө боюнча иш-чараларды жүзөгө ашырууну уюштуруу;
- дене тарбиясын жана массалык спортту өнүктүрүү үчүн шарттарды камсыз кылуу;
- өзгөчө кырдаалдардын алдын алууга жана кесепеттерин жоюуга көмөктөшүү;
- жер казынасын пайдалануу чөйрөсүндө ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруу, бул болсо Кыргыз Республикасынын жер казынасын пайдалануу жөнүндө мыйзамдары менен жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагына өткөрүлүп берилген.

ЖӨБ мыйзамы 18-берене

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Жергиликтүү өз алдынча башкаруу-жарандардын көз карашы боюнча

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

АДМИНИСТРАЦИЯ
РАЗВИТИЕ
ОБЩЕСТВА
УЧЕБНО-НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЕ
ОБРАЗОВАНИЕ
КУЛЬТУРА
ЗДОРОВЬЕ
СЕМЬЯ
ЖИЗНЬ
ДЕТСТВО
ПРАВИЛА
ЭКОЛОГИЯ
ИЗМЕНЕНИЯ

Ааламга жол айылдан башталат!

САМОУПРАВЛЕНИЕ

МЫ

ПРАВИЛА

САМИ!

ЖӨБ органдарынын калк менен иш алып баруусунун деңгээли

ТӨМӨНКҮ ДЕҢГЭЭЛ

ЖОГОРКУ ДЕҢГЭЭЛ

МААЛЫМДОО
Бир тараптуу маалымат

КЕҢЕШ БЕРҮҮ
Маалымат бөлүшүү (эки тараптуу маалымат)

КЫЗМАТТАШТЫК / ЖАЛПЫ КӨЗ КАРАШ
Жамаат чечим кабыл алууга тартылды

КАТЫШУУ / БАШКАРУУГА КАТЫШУУ
Жамаат чечим кабыл алат, пландаштырат, аларды ишке ашырат

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Жарандардын жергиликтүү өз алдынча башкаруусуна катышуу модели

КР мыйзамдары менен каралган иш-чаралардын комплекси, ал:

- ЖӨБ органдарына жергиликтүү маанидеги маселелер боюнча жергиликтүү жамаат алдында жооптуу болуп, жарандарды коомдук мааниге ээ болгон, анын ичинде жергиликтүү ресурстарды бөлүштүрүүгө байланышкан маселелерди кабыл алууга тартууну караштырат.
- жарандарга жергиликтүү өз алдынча башкарууга катышууга карата өзүнүн конституциялык укугун ишке ашырууга жол берет.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Жарандардын жергиликтүү өз алдынча башкаруусуна катышуу модели

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

ЖМБА-иш-чараларынын түрлөрү

- ЖМБА-сессиялар – бул усулдарынын жардамы менен баштапкы маалыматты чогултуу үчүн жыныс-курагы бирдей топтор менен жолугушуулар;
- ЖМБА-фокус-топтор – бул себеп-натыйжа байланыштарын аныктоо үчүн топтор менен жолугушуулар;
- пландоо жолугушуулары – бул биргелешкен аракеттер планын иштеп чыгуу, бардык кызыкдар тараптардын, анын ичинде адистердин жана эксперттердин пикирлерин эсепке алуу, аныкталган көйгөйлөрдү чечүүдө түрдүү тараптардын ыктымал салымдарын аныктоо үчүн жамааттын жигердүү бөлүгү менен жолугушуулар. Мындай жолугушуулар маалында демилгелүү топтор түзүлөт.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

ЖМБА-иш-чараларынын түрлөрү

- чогулуштар – бул ЖМБА-иш-чараларынын жыйынтыктарын макулдашуу, калкка маалымат жеткирүү, Биргелешкен аракеттер планына толуктоолорду жана сунуштарды чогултуу үчүн жарандардын массалык ачык жыйналыштары;
- коомдук угуулар – бул жарандардын керектөөлөрүн эсепке алуу жана жергиликтүү бюджетке сунуштарды чогултуу үчүн ЖӨБ органдарынын маанилүү чечимдерин формалдашкан коомдук талкууга салуу (бул жерде жергиликтүү бюджеттин долбоору же жергиликтүү бюджеттин аткарылышы тууралуу жарандарга маалымат берүү үчүн).

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

ЖМБАнын методдору

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

ЭКБАнын методдору

- Картирлөө
- Диаграмма Венна
- Токоч (Пирог)
- Көйгөйлөрдүн галереясы
- Себеп-натыйжалык байланыш

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Картирлөө

Картирлөө – айылдын ресурстарын же айылдын участокторун үйрөнүү усулу (жолдор, социалдык объекттер, суу менен камсыздоо, жерлер, анын ичинде жаратылыш ресурстары, дүкөндөр, базарлар ж.б.)

Карталарга төмөнкүлөрдү кошууга болот:

- инфраструктураны (жолдор, үйлөр, курулмалар);
- суу участокторун жана ресурстарды;
- айдоого жарамдуу жерлерди (маданияттын көп түрдүүлүгү жана алардын жайгашуусу);
- агроэкологиялык зоналар (топурак, энкейиштер, дөңсөөлөр);
- токойлор;
- жайыттар;
- дүкөндөр, базарлар;
- медициналык клиникалар, мектептер жана диний кызматтар;
- атайын колдонуудагы жерлер (автобус аялдамалары, көрүстөндөр, культтук курулмалар).

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Картирлөө

Качан колдонулат?

- ЭКБА-сессия процессинин башында

Эмне үчүн колдонулат:

- фокус топтун катышуучуларын активдештирүү
- ресурстук базаны үйрөнүү
- ресурстарды жергиликтүүлөр кандай кабыл алаары тууралуу маалымат топтоо
- көйгөйдү аныктоо жана ачыктоо

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Муну кандай кылса болот?

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Вени диаграммасы

Вени диаграммасы – бул жергиликтүү топтордун (кызыкчылыктарга жараша бириккендердин, жаштардын жана аялдардын топтору, ТСПАКБ, СПА, жамааттар, БӨУ, аксакалдар соту ж.б.), жергиликтүү институттардын (айыл өкмөтү, мектеп, ФАП, клуб, спортклуб ж.б.) жана тышкы топтор менен институттардын (мамлекеттик органдардын райондук бөлүмчөлөрү, социалдык кызматтар, инвесторлор ж.б.) маанисин жана өз ара байланышын изилдөө усулу.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Вени диаграммасы

Качан колдонулат?

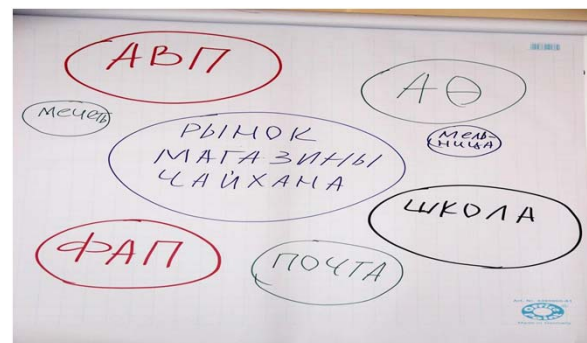
Картирлөө методун колдонгондон кийин.

Эмне үчүн колдонулат?

- Жергиликтүү калкка кызмат көрсөткөн уюмдарды жана мекемелерди аныктоо үчүн
- Уюмдардын жана мекемелердин маанилүүлүгүн үйрөнүү үчүн
- Уюмдар жана мекемелер ортосундагы өз ара байланышты үйрөнүү үчүн
- Уюмдардын жана мекемелердин ишинде ЖӨБО ролу тууралуу пикирлерди үйрөнүү

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Муну кандай кылса болот?

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Токоч (Пирог)

Бул усул жергиликтүү бюджеттин чыгашалар жана кирешелер структурасы тууралуу калктын маалымдуулугун изилдөө, ошондой эле жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы кайсы темалар жана көйгөйлөр боюнча коомдук угууларды уюштуруш керектигин аныктоо үчүн колдонулат.

21

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Токоч

Качан колдонулат?

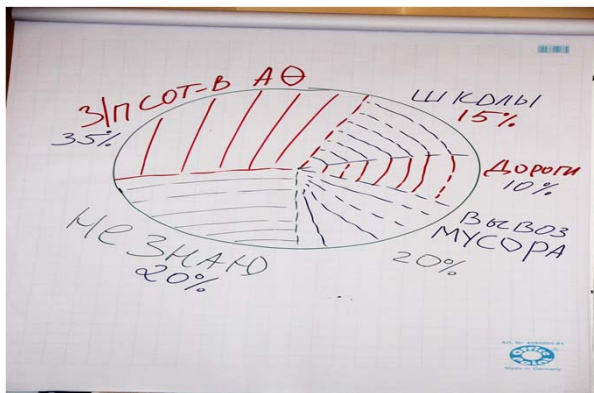
- Венн диаграммасы ыкмасынан кийин

Эмнеге колдонулат?

- Жергиликтүү бюджеттин каражаттарын сарптоо тууралуу калктын маалымдуулугун аныктоодо

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Муну кантип жасаш керек?

23

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Бул кантип ишке ашат? Коомдук угуулардын темасы:

- Коммуналдык кызмат көрсөтүүлөр боюнча угуулар (таштанды чыгаруу, ичүүчү суу, канализация ж.б.: иштин абалы, тариф кантип түзүлөт, төлөмдөрдүн деңгээли ж.б.).
- Мөөнөтүндө төлөнбөй калган жер салыгы. АӨ бул каражатка эмнелерди жасай алмак эле?
- Жергиликтүү бюджеттеги каражаттын эсебинен товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу боюнча угуулар (кантип, кимден жана канчадан сатып алынат).
- Айыл көйгөйлөрүн талкуулоо жана жергиликтүү бюджеттин чыгашаларын артыкчылыктарга жараша бөлүштүрүү боюнча угуулар.
- Бюджетти аткаруу жана анын долбоору боюнча угуулар
- Муниципалдык менчик боюнча угуулар

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

38

Көйгөйлөр галереясы

Бул ыкма эң маанилүү көйгөйлөрдү аныктоого жана алардын артыкчылыктары боюнча бөлүштүрүүгө жардам берет.

25

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Көйгөйлөр галереясы

Качан колдонуу керек?

- Токоч ыкмасынан кийин

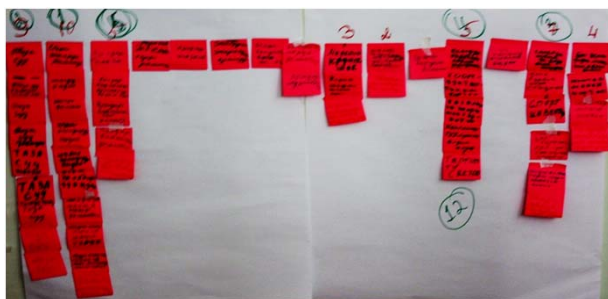
Эмне себептен колдонуу керек?

- Көйгөйлөрдү аныктоо
- Көйгөйлөрдү мааниси боюнча жана артыкчылыктары боюнча бөлүштүрүү

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Муну кандай кылуу керек?

Бул инструмент өтө маанилүү көйгөйлөрдү аныктоого жардам берет.

27

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Бул маанилүү!!!

- ЭКБА-сессиялар процессинде жергиликтүү жамаат менен жолугушуу учурунда талкууга жана ишке андан ары катышууга кызыгуусун көрсөткөн, ошондой эле жамааттын түрдүү көйгөйлөрүн чечүүдө тажрыйбага ээ болгон активдүү лидерлер аныкталат.
- Активдүү лидерлердин тизмеси түзүлөт жана алар артыкчылыктуу көйгөйдүн анализи жана себеп-натыйжалык байланышын аныктоо боюнча фокус группага чакырылат.

28

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Себеп-натыйжалык байланыштар

Бул ыкма тиги же бул көйгөйдүн себептерин жана алардын натыйжасын аныктоого жардам берет. Мүмкүн болгон чечимди аныктоодо пайдалуу боло алат, айылдагы башкы көйгөйдүн анализин терең иликтөөгө шарт түзөт. Ал ошондой эле кайсы көйгөйлөрдү коомдун өз күчү менен чечсе болот, ал эми кайсы тышкы жардамды талап кылаарын, кайсы такыр чечилбей турганын (мисалы, жаратылыш кырсыгы) көрсөтүп турат.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Себеп-натыйжалык байланыштар

Качан колдонулат?

Артыкчылыктуу деп тандалган көйгөйлөрдү аныктоо боюнча жергиликтүү жамааттын лидерлеринин катышуусу менен гана Көйгөйлөр галереясы ыкмасынан кийин.

Эмнеге колдонулат?

- Көйгөйдүн себептерин жана натыйжасын аныктоодо
- Маселени чечүү жолдорун/кызыкдар тараптардын салымдарын аныктоодо

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Себеп-натыйжалык байланыштар

№	Көйгөйлөр	Себептер	Натыйжалар	Чечүү жолдору	Кызыкдар тараптардын салымы
	Балдардын мектепке болгон даярдыгынын начардыгы	Имараттын сатылып кеткендигине байланыштуу, бала бакчанын жоктугу	Балдардын мектепке оңой менен көнбөгөндүгү – мектепке окуу каалоосунун жоктугу	Мектеп астында эң баштапкы классты уюштуруу	Классты даярдоо, методикалык жана көрсөтмө куралдары -мектеп
		Квалификациялуу адистердин жоктугу	Мектеп программасын өздөштүрүү деңгээлинин төмөндүгү		Бөлмө, мугалимдин айлык акысы - ЖӨБО
		Жабдуу үчүн каражаттардын жетишсиздиги			Кенсе товарлары, тамак-аш – ата-энелердин салымы (коомчулуктун)

ЖМБА иш чаралары учурунда

Жаны-Жол ААгы, Жалал-Абад облусу

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

33

ЖМБА иш чаралары учурунда

34

13 АА жергиликтүү калктын артыкчылык койгөйлөрү

Безработица	1
Рынок сбыта сельхозпродукции	1
Общественная мельница	1
Сельхозтехника	1
Информация о работе жайыт комитетов	1
Условия ведения бизнеса	2
Баня, объекты культуры и быта	3
Качество медицинских услуг	3
Дренажная система	3
Мосты	3
Электроснабжение	4
Экология	4
Уличное освещение	5
Места для отдыха	5
Мусор	5
Условия для спорта и отдыха молодежи	6
Ирригация	7
Дошкольное образование	9
Состояние школ	10
Доступ к бюджетной информации	12
Дороги	13
Питьевая вода	13

Демилгелүү топтор

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

63

Демилгелүү топту түзүү

ЖМБА (Жамаат муктаждыктарын биргелешип аныктоо) процессинде аныкталган койгөйлөрдү чечүү үчүн ыктыярдуу Демилгелүү топтор (ДТ) түзүлөт.

ДТ төмөнкүлөрдөн турат:

- айыл өкмөт аппаратынын/мэриянын кызматкерлеринен;
- жергиликтүү кеңештин депутаттарынан;
- жергиликтүү жамааттын жигердүү мүчөлөрүнөн;
- мамлекеттик уюмдардын, ишканалардын, мекемелердин, мамлекеттик органдардын аймактык бөлүмчөлөрүнөн, коммерциялык жана коммерциялык эмес уюмдардын, коомдук бирикмелердин ж.б. өкүлдөрүнөн.

ДТ мүчөлөрүнүн санына чектөө жок.

АӨ/Мэрия кызматкерлери өз ишмердигинин чөйрөсү боюнча ДТ курамына кирет.

Жергиликтүү кеңештин депутаттары кайсы туруктуу комиссияда болгонуна жараша ошол ДТнын курамына кирет

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

36

Демилгелүү топторду түзүү

ДТтордун курамына карата критерийлер:

- Гендердик баланс
- Расага жана улутуна карабастан
- ААтагы\шаардагы ар бир айылдын мүчөлөрүнүн катышуусу
- Тандалган көйгөйдү чечүүгө карата тажрыйбасы бар
- Артыкчылыктуу көйгөйлөрдү чечүүдө ыктыярдуу катышууга мүмкүнчүлүгү жана каалоосу
- Демилгелүү топтордун иш-аракеттеринде ийгиликтүү иштеп өз билим деңгээлин жана тажрыйбасын жогорулатуу мүмкүнчүлүгү жана каалоосу

ДТ мүчөлөрү ДТтун башчысын шайлашат.

Демилгелүү топтун курамы айыл өкмөт башчысынын\мэрдин буйругу менен бекитилет.

АӨ\мэриянын аппараты жана жергиликтүү кеңештин(ЖК)депутаттары ДТтун ишин башкарат

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

64

Демилгелүү топтун мүчөлөрү ЖӨБ органдарынын иши боюнча:

- Калк арасында түшүндүрүү иштерин жүргүзөт
 - Артыкчылыктуу көйгөйлөрдүн чечилиши боюнча маалыматты таркатууга жардам берүүдө
- Тогуз-Торо АА, Жалал-Абад обл.

65

66

Жыйын
«ЖМБАнын жыйынтыгы жана БАПты макулдашуу».
Дттун ролу:
 •Катышуучуларды чакыруу
 •Презентация жасоо
 •Жыйында катышуу
 Кок-Ирим ААгы, Тогуз-Торо району

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

ЖЫЙЫН

67

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Жыйын

Жыйын – калктын жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүгө бир көчөнүн, бир кварталдын, кичи райондун же айылдын аймагында жашаган тургундардын чогулушунда жергиликтүү жамааттын уставына ылайык сунуштамаларды же чечимдерди кабыл алуу менен түздөн түз катышуу формасы.

(ЖӨБ жөнүндө КР Мыйзамы)

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

ЖЫЙЫН

Жыйындын максаты: ЖМБА иш чараларынын натыйжалары, аныкталган артыкчылыктуу көйгөйлөрдү чечүү боюнча биргелешкен аракет планы жана демилгелүү топтор тууралуу жергиликтүү коомчулукту маалымдоо.

Катышуучулар:

- Ар бир айылдын\кварталдын өкүлүнүн болушу
- Бирдей сандагы эркек менен аялдардын болушу
- Аялдардын жана эркектердин санынын тең болушу
- ЖКтин депутаттары
- АӨ/мэриянын кызматкерлери
- ДТ мүчөлөрү

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Жыйынга чейинки маалымат кампаниясы

- Жыйынга катышууга чакырган баннерлерди жасоо жана жер-жерлерге илүү
- Чакыруу кагаздарын даярдоо жана жайылтуу
- Алдын ала маалымдоочу атайын кагаздарды даярдоо жана илүү
- Маалымат такталарына ЖМБА иш чараларынын натыйжаларын камтыган жана биргелешкен аракеттердин планы жазылган маалымдоо материалдарды жайгаштыруу

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Макулдашуу жана бекитүү

- Жыйында БАП жергиликтүү жамаат менен макулдашылат
- БАП ЖКтин сессиясында бекитилет

Жыйындан кийинки маалымат өнөктүгү

Маалымат такчасына төмөнкүлөр жайгаштырылат:

- Биргелешкен аракет планын бекитүү боюнча айылдык кеңештин сессиясынын чечими
- АӨ башчысынын/мэрдын демилгелүү топтун мүчөлөрүн бекитүү боюнча буйругу
- Демилгечи топтун тизмеси

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

73

Чогулуштарда демилгелүү топтордун катышуусунда БАПты (ЖМБАлардын жыйынтыктары боюнча биргелешкен аракеттер планын) талкуулоо. Бостери АА, Ысык-Көл облусу

Биргелешкен аракет план боюнча маалымат берүү

КР мамлекеттик органдарынын жана өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган маалыматтарга жетүү жөнүндөгү мыйзамдын негизинде

75

Биргелешкен аракет планы

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

76

Биргелешкен аракет план (БАП)

- ЖМБА жыйынтыгы менен түзүлгөн артыкчылык көйгөйлөрдү чечүү боюнча биргелешкен аракет план бул стратегиялык өнүктүрүү пландын уландысы/кошумчасы болушу мүмкүн же анын аткаруу боюнча иш планынын бөлүгү болот
- БАП АӨмэриянын жумушчу планынын бир бөлүгү болуп, өнүктүрүү жана башкаруу боюнча пландардын негизин түзүшү мүмкүн
- БАПтын баалуулугу анын чыныгы калктын артыкчылыктарына негизделиши, ошону менен бирге коомчулуктун аны аткаруу боюнча жоопкерчиликти алышы

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Пландоо жолугушулары (1)

Пландоо жолугушуулары айылдык аймактын деңгээлинде ЖМБА-фокус-топтору аяктагандан кийин бир аптанын ичинде өткөрүлөт.

Пландоо жолугушууларына чакырылат:

- ЖК депутаттары
- АӨ/мэриянын адистер
- Эксперттер
- ЖМБА-сессиялардын жана ЖМБА-фокус-топторунун жигердүү катышуучулары
- жергиликтүү жамааттын лидерлери
- бюджеттик уюмдардын кызматкерлери чакырылат.

Катышуучулардын саны 40-45 адамга чейин жетиши мүмкүн. Пландоо жолугушууларынын саны ар бир муниципалитеттин керектөөлөрүнө жараша болот

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Пландоо жолугушулары (2)

Күн тартибине төмөнкү маселелер чыгарылат:

- жумушчу топ тарабынан даярдалган ЖМБА-сессияларынын жана фокус-топторунун натыйжалары тууралуу жалпы маалымат;
- жарандардын демилгелүү топтору айылдык аймак/шаардын калкынын артыкчылыктуу көйгөйлөрүн айтып беришет;
- артыкчылыктуу көйгөйлөрдү чечүү боюнча катышуучулардын сунуштары – уюштуруучулар чогултат.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Биргелешкен аракет планы (1)

- Биргелешкен аракеттер планын иштеп чыгуу бир топ убакытты алат – эки аптадан төрт аптага чейин убакыт кетет.

Планды иштеп чыгуу үчүн тапшырмалары:

- көйгөйлөрдү туура аныктап алыш керек;
- реалдуу узак мөөнөттүү өзгөрүүлөргө жетүүгө багытталган өлчөнө турган максаттарды коюш керек;
- конкреттүү жетишкендиктердин сериясы түрүндө милдеттерди аныктап алуу зарыл;
- белгилүү бир тапшырмалардын алкагында иш-чараларды сүрөттөө;

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Биргелешкен аракет планы (2)

- Биргелешкен аракеттер планынын ишке ашырылышына баа берип, мониторинг жүргүзүүгө жол берген өлчөнүүчү көрсөткүчтөрдү ойлонуштуруп, белгилеп алуу зарыл;
- иш-чаралар аткарылчу мөөнөттү аныктоо керек;
- жооптуу аткаруучулар дайындалууга тийиш;
- пайда алчулардын (бенефициарлардын) чөйрөсүн белгилеп, алар планды ишке ашырудан, артыкчылыктуу маселелерди чечүү боюнча конкреттүү тапшырмаларды аткаруудан улам алчу пайданы сүрөттөп берүү керек;
- кызыкдар жактардын жана каржылоо булактарынын салымдары так аныкталууга тийиш.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Биргелешкен аракет пландын көрүнүшү

Көйгөй: Х айылда Х көчөдө жашаган 1000 жаранга таза суу жеткиликтүү эмес

Максат: Х айылында жашаган 1000 жаранды таза суу менен камсыз кылуу

Милдеттер	Иш чара	Натыйжа/Көрсөткүчтөр	Моонотү	Жооптуулар (ЖӨБӨ/ДТ)	Бенефициарлар (түз ж/а кыйыр)	Салымдар/булактар
Долбоорду даярдоо (проекттик сметадык документация)	1. Комиссия түзүү. 2. Айылды изилдөө жана деффектик акты түзүү. 3. Жумуштун көлөмүн жана бюджетин аныктоо/Долбоор түзүү.	Долбоор түзүлдү	2014-июнь	Юсупов К, А/О боюнча адис, ДТ-Исанов А, Конгантнев А, Аралбаев А		Жергиликтүү бюджет (ЖБ) 300,0 млн. сом Спонсор-100,0 млн. Сом
Каржы булактарын аныктоо	1. Потенциалдык каржы булактарын аныктоо (Жергиликтүү бюджет, жергиликтүү коомчулук, Каржы министри, донор).	Тартылды: ЖБ-400,0 с., Коомчулук-150,0 с., Инвестор-1, 3 млн. с.,	2014-ж, Июль-сентябрь,	Юсупов К, А/О адис, ДТ-Исанов А, Конгантнев А, Аралбаев А,		ЖБ -5,0 млн.сом
Долбоорду ишке ашыруу	1. Тендер өткөрүү. 2. Долбоорду ишке ашыруу (20 колонка ориентуу, 3 км труба салынуу). 3. Мониторинг жана баалоо өткөрүү.	1. Субподрядчик аныкталды 2. 20 колонка ориентулду, 3 км., труба салынды, 1000 адам таза суу менен камсыз болду 3. БМЖБ тобунун отчету даярдалды	Октябрь, 2014-март, 2015	Абдрахманов А, А/О башчысы Абасов Б-мамлекттик сатып алуу б. Адис, ДТ-Исанов А, Конгантнев А, Аралбаев А,	түз -1000 ад., кыйыр - 500 ад.	ЖБ-400,0 сом. Коомчулук-150,0 сом Инвестор- 1,3 млн.сом.

Биргелешкен аракет пландын көрүнүшү

Көйгөй: Х аймакта жергиликтүү бюджет боюнча маалымат 1400 жаранга жеткиликтүү эмес

Максат: Х аймактын 1400 жаранын жергиликтүү бюджет боюнча маалымат менен камсыз кылуу

Милдеттер	Иш чара	Натыйжалар/Көрсөткүчтөр	Моонотү	Жооптуулар (ЖӨБӨ/ДТ)	Бенефициарлар (түз/кыйыр)	Салымдар/Булактар
Коомчулукту жергиликтүү бюджет боюнча маалымдоо	1. 2013 -жылдын бюджетинин аткарылышы боюнча коомдук угууну (КУ) өткөрүү. 2. 2015- жылдын бюджетинин долбоору боюнча коомдук угуу өткөрүү. 3. Жергиликтүү бюджет боюнча маалыматты такчаларга жайгаштыруу.	1. КУөткөрүлдү. 500 адам 2013 -ж., ЖБ боюнча маалымат менен камсыз болду. 2. КУөткөрүлдү. 500 адам 2015 -ж., ЖБ долбоору боюнча маалымат менен камсыз болду. 3. ЖБ боюнча маалымат 3 такчага илинди.	1. 2014-ж, февраль. 2. 2014-ж, 3. Июнь. Тыйымсыз	А/О башчысы, каржы бөлүмүнүн жетекчиси, ДТ-Исанов А, Конгантнев А, Аралбаев А,	Түз - 1000 адам, Кыйыр-3000 адам.	ЖБ- 4000,0 сом
ДТ жергиликтүү бюджеттин аткарылышын а мониторинг жүргүзүү	1. Бюджеттин кыскача маалыматында көрсөтүлгөн объектерди кароо, сүрөткө тартуу . КУга суроолорду даярдоо 2. Мониторинг боюнча отчет даярдоо. Отчет менен КУда чыгып сүйлөө 3. Отчеттуу маалымат такчаларга илүү	1. Суроолор жана стен газета дайындалды. 2. БМЖБ тобунун отчету дайындалды . КУда 150 адам отчет менен таанышты 3. 4000 адам ЖБ аткарылышы боюнча маалымат алды	2014-ж., март	ДТ мүчөлөрү жана БМ жана Б тобу: Барынова Д, Аласов А Алдаяров А	Түз - 1000 адам, Кыйыр- 3000 адам.	ЖБ-1000,0 сом

Биргелешкен аракет планды жергиликтүү бюджетте чагылдырылышы

83

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Биргелешкен аракеттер планынын жергиликтүү бюджетте чагылдырылышы

84

1. АӨ/мэриянын адистери жана ДТ мүчөлөрү БАПты ишке ашыруунун алкагында, б.а., артыкчылыктуу маселелерди чечүүдө кетчү чыгашалардын сметасын даярдайт.
2. АӨ/мэриянын адистери жергиликтүү бюджеттин мүмкүнчүлүктөрүн изилдеп чыгып, БАПты ишке ашырууну каржылоонун булактары боюнча сунуштарды жергиликтүү кеңештин туруктуу комиссиясынын кароосуна алып чыгат.
3. Белгилүү бир мезгилге бюджетти түзүүдө АӨ/мэриянын артыкчылыктуу маселелерди чечүүнү каржылоо үчүн кайсы беренелерде жана кандай көлөмдө ресурстар каралганы тууралуу жергиликтүү кеңешке жана калкка маалымат берет. Бул маалыматты жергиликтүү бюджеттерди түзүү жана аткаруу боюнча коомдук угуулар маалында берүү керек!

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Жергиликтүү кеңештин Биргелешкен аракеттер планын бекитүүсү

1. АӨ/Мэрия жергиликтүү кеңештин кароосуна Биргелешкен аракеттер планы боюнча материалдарды киргизет.
2. Тиешелүү туруктуу комиссия башка комиссиянын өкүлдөрүнүн катышуусунда Биргелешкен аракеттер планын карап чыгат жана аны жергиликтүү кеңештин сессиясына алып чыгат.
3. Биргелешкен аракеттер планын талкуулоодо бюджет боюнча туруктуу комиссия жергиликтүү кеңешке өзгөртүүлөрдү киргизүү (зарыл болсо) тууралуу маселени карайт.
4. Жергиликтүү кеңеш Биргелешкен аракеттер планын бекитет жана аны ишке ашырылышына мониторинг жүргүзүү тартибин жана отчет берүү мөөнөтүн аныктайт.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

85

Биргелешкен аракет планын кеңештин сессиясында карап чыгуу

86

Ысык-Көл облусунун Кара-Жал айылдык аймагынын айылдык кеңешинин ачык сессиясы

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

БИРГЕЛЕШКЕН АРАКЕТ ПЛАНЫ ИШКЕ АШЫРУУ

88

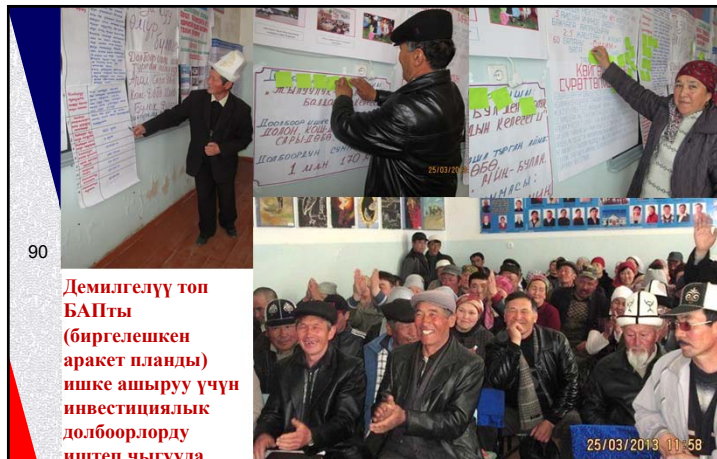
«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Биргелешкен аракеттер планын ишке ашыруу

1. Демилгелүү топтордун жетекчилери жана АӨ/мэрия Биргелешкен аракеттер планын ишке ашыруу боюнча демилгелүү топтун мүчөлөрү менен жолугушууларды уюштурат.
2. АӨ/мэрия, жергиликтүү кеңеш, жергиликтүү жамаат Биргелешкен аракеттер планын ишке ашырат.
3. АӨ/мэрия, жергиликтүү кеңеш, демилгелүү топ Биргелешкен аракеттер планын ишке ашыруу үчүн каржылоо булактарын табышат.
4. АӨ/мэрия, жергиликтүү кеңеш, демилгелүү топ Биргелешкен аракеттер планын ишке ашыруу үчүн инвестицияларды тартат.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

61

Демилгелүү топ
БАПты
(биргелешкен
аракет планды)
ишке ашыруу үчүн
инвестициялык
долбоорлорду
иштеп чыгууда

25/03/2013 11:58

Арал АА, Ысык-Көл облусу

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

**Бала бакчаны
ондоп-түзөө
иштери**

**Бостери АА,
Ысык-Көл облусу**

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

**Катуу тиричилик таштандыларын (КТК)
жыйноону жана чыгарууну уюштуруу**

Улахол АА, Ысык-Көл облусу

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

93

Төрт-Күл ААда коомдук угуу

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

94

Сугат суу үчүн насос станциясынын курулушу

Жаңы-Жол АА, Жалал-Абад облусу

95

Өзгөчө кырдаалдардын кесепеттерин жоюуда жана алардын алдын алууда көмөк көрсөтүү

Сакалды АА, Жалал-Абад облусу

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

96

Ички жолдорду оңдоо

Көк-Таш АА, Жалал-Абад облусу

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

97

БИРГЕЛЕШКЕН МОНИТОРИНГ ЖАНА БААЛОО

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

98

Мониторинг жана баалоо: нормативдик базасы

Государственное агентство по делам местного самоуправления и административной реформы при Правительстве Кыргызской Республики

**Типовой устав
местного сообщества**

ПАРЛАМЕНТ САЯСАТ ИНСТИТУТУ
INSTITUTE OF PARLIAMENT POLICY

**ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ**

*г.Бишкек, от 18 февраля 2014
года N 35*

**О внесении дополнений в
некоторые законодательные
акты Кыргызской Республики**

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ПРАВИТЕЛЬСТВА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
г.Бишкек, от 17 февраля 2012 года N 105

- Перечень базовых показателей для оценки эффективности деятельности государственных органов исполнительной власти и органов местного самоуправления Кыргызской Республики (приложение 1);

Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

99

Мониторинг деген эмне

Мониторинг – бул бардык кызыкдар тараптарды кошкон (демилгелүү топтордун мүчөлөрү, айылдык кеңештердин депутаттары, бейөкмөт уюмдардын өкүлдөрү, ЖӨБ органдарынын кызматкерлери жана башкалар) тиешелүү чечим кабыл алуу жана долбоорду/программаны/планды мыкты аяктоо максатында, долбоордун/программанын/пландын аткарылышынын ар кайсы деңгээлинде прогрессин эсепке алуу процесси.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

100

Мониторинг системасы деген эмне?

Мониторинг системасы – байкоо салынган параметрдин (индикатордун) белгиленген нормадан (стандарттан) чектеп кетүүсүн аныктаган система.

Айыл өкмөтү	калкка, жергиликтүү жамаатка кызмат көрсөтөт.	Ошондуктан АӨ үчүн жергиликтүү жамаат кызмат көрсөтүүгө канчалык канааттанарын, өзүнүн башкаруучулук чечимдерине түзөтүүлөрдү киргизүү керекпи же жокпу дегенди көзөмөлдөө өтө маанилүү.	БМЖБТ калкка, жамаатка көрсөтчү кызмат көрсөтүүгө мониторингди пландуу негизде жүргүзөт. Ошондуктан БМЖБТ үчүн кызмат көрсөтүүнү алуучулардын канааттануу деңгээлине мониторинг жүргүзүү маанилүү. Суроого жооп бериңиз: кызмат көрсөтүүдө эмнени өзгөртүш керек?
+	Кызмат көрсөтүү стандартка пайкеш келет	Кызмат көрсөтүү стандартка пайкеш келбейт	?

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Биргелешкен мониторинг жана баалоо эмне берет:

- Коомчулукка?
- Айыл өкмөтүнө?
- Жергиликтүү кеңешке?
- Аткаруучуга?
-?

102

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Биргелешкен мониторинг жана баалоо: максаттар жана тапшырмалар (1)

Биргелешкен мониторинг жана баалоо айкындуулукту, ачыктыкты жана жамаат мүчөлөрүн жергиликтүү деңгээлдеги коомдук мааниге ээ болгон маанилүү чечимдерди кабыл алууга тартуу максатында, айылдын артыкчылыктуу маселелерин аныктоодо жана чечүүдө, ошондой эле жергиликтүү жамааттын, донордук уюмдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын айылдык аймактын/шаардын өнүгүүсүнө багытталган каражаттарын колдонууда эффективдүүлүктү жогорулатуу үчүн жүзөгө ашырылат.

(Жергиликтүү жамааттын Уставы, 27-берене).

103

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

Мониторинг эмнелерге жүргүзүлөт?

Мониторингдин объекттери

1. ЖӨБ органдарынын иши
2. Кызмат көрсөтүүлөрдүн сапаты
3. Жергиликтүү демилгелерди, программалардын долбоорлорун ишке ашыруу
4. Ар кандай социалдык көйгөйлөр

Мониторинг кантип жүргүзүлөт? — Мониторингдин аспаптары

1. Сурамжылоо (анкеттөө)
2. Бенефициарлар менен маектешүүлөр
3. Документтерге анализ жүргүзүү (анкеталар, графиктер, отчеттор, катышуучулардын тизмеси)
4. Иш-чараларга катышуу (тендер, сатып алуулар, программалар)
5. Сунуштамалар, сунуштар, маалымдоо

104

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

БМЖБ өткөрүү үчүн эмне керек?

106

- Жамаатта биргелешкен мониторинг жана баалоо жүргүзүү боюнча жумушчу топту түзүү жана анын ишин уюштуруу (БМЖБ тобунун курамын аныктоо, жергиликтүү кеңештин сессиясында бекитүү, жамааттарда БМЖБ өткөрүү планын жана графигин түзүү).
- Долбоорлорго/программага/планга биргелешкен мониторингди жана баалоону өз убагында макулдашып өткөрүүнү камсыздоо.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

БМЖБ тобунун курамы

107

- Гендердик баланс;
- айылдык аймактын ар бир айылынан/шаардын өкүлү;
- БМЖБнын туруктуу топторунда катышуу үчүн коомдун иште тажрыйбасы бар (конкреттүү долбоор боюнча убактылуу топко катышуу үчүн көйгөйдүн маңызы тууралуу билим болушу керек);
- айылдын/шаардын артыкчылыктуу маселесин чечүү үчүн акысыз иштөө ниети бар;
- Демилгелүү топтун ишине жигердүү катышуусу;

БМЖБ тобунун ыңгайлуу саны – 7 (жети) киши, ал эми структурасы мындай боло алат:

- жамааттын 5 өкүлү (аймактагы айылдардын санына жараша көбөйтүлүшү мүмкүн);
- айыл өкмөтүнүн бир өкүлү;
- айылдык кеңештин бир өкүлү.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

БМЖБ топторунун жыйындары. Төрт-Күл АА, Ысык-Көл облусу

108

Коомдук мониторинг – бул текшерүү эмес, ал ЖӨБ органдарынын жардамчысы

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

111

КИМГЕ ЖАНА КАЙСЫ ЖЕРДЕ АЙТЫП БЕРИШ КЕРЕК (БАП отчетторун/Ийгиликтүү окуяларды/Бюллетенди ж.б. көрсөтүү) ?

- Жергиликтүү кеңештин депутаттары алдында отчеттор;
- Калк алдында отчеттор (коомдук угуулар, жыйындар, курултайлар ж.б.);
- Маалыматты жарыялоо (Маалыматка жеткиликтүүлүк жөнүндө КР Мыйзамынын талаптарына ылайык маалымат такталарында отчетторду жайгаштыруу);
- Маалыматты мамлекеттик органдарга берүү;
- Үзгүлтүксүз муниципалдык маалыматтык басылмалар (гезит, жергиликтүү ММКда макала, **бюллетень**);
- Ыктымалдуу донорлорго, долбоорлорго;
- Тажрыйба алмашуу;
- Эл аралык аренада оң имиджди түзүү;
- Сынактарга катышуу.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

81

**«Жыл жыйынтыгын
чыгаруу. БАПты ишке
ашыруунун натыйжалары»
темасында айыл чогулушу.
- Мониторинг жана баалоо
тобунун БАПтын жана
гранттык долбоорлордун
аткарылышы боюнча
презентациясы
Болот Мамбетов АА,
Ысык-Көл облусу**

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

124

ДТнын жана БМЖБ боюнча топтун ролу

- БАПтын ишке ашырылышы тууралуу жарандарды маалымдоого катышуу;
- Жарандарды чакырууга катышуу;
- БАПтын ишке ашырылышына жана ЖӨБ органдарынын кызмат көрсөтүүлөрүнө мониторинг жана баалоону жүргүзүү;
- Мониторингдин жана баалоонун жыйынтыктары тууралуу отчет менен чыгуу

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат

126

Биз менен байланышуу маалыматы

Өнүктүрүү саясат институту (DPI / ИПР)

«Элдин үнү жана ЖӨБ органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору

Кыргыз Республикасы, 720021

Бишкек ш., Үсөнбаев көч., 44 (Москва көч. менен кесилишет)

Тел.: +(996 312) 976-530 (531, 532, 533, 534)

Факс: +(996 312) 976-529

Уюлдук: +(996 770) 771-156

Э-почта: office@dpi.kg

Вебсайт: www.vap.kg

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору
Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту ишке ашырат